

De Kracht van de Ondernemer

In Zoetermeer en Leidschendam-Voorburg

“De cost gaet voor de baet uyt”

Economische Thermometer 2009

Thema: investeringsgedrag

Rabobank. Een bank met ideeën.

gemeente
Zoetermeer

De kracht van de ondernemer in Leidschendam-Voorburg en Zoetermeer

De cost gaat voor de baet uyt

De afgelopen recessie was de hevigste sinds de jaren dertig van de vorige eeuw. Hoewel het hele Nederlandse bedrijfsleven in 2009 te maken had met de effecten van de recessie, waren de consequenties voor de ene regio sterker dan voor de andere. Veel regionale verschillen in economische prestaties zijn te verklaren door de verschillen in sectorstructuur. Hierdoor liet de regio Den Haag (met veel overheidsdiensten) in 2009 de beste (lees: minst slechte) economische prestaties zien. Ook in Vlietstreek-Zoetermeer (dat deel uitmaakt van de regio Den Haag) kwamen de klappen minder hard aan dan in de rest van Nederland.

De Kracht van de Ondernemer in Zoetermeer en Leidschendam-Voorburg is een gezamenlijk onderzoek van Rabobank, de Kamer van Koophandel Den Haag en de gemeenten Zoetermeer en Leidschendam-Voorburg. Hierin staan we stil bij de achtergronden van de economische prestaties van het regionale bedrijfsleven. Ook gaan we dit jaar in op het investeringsgedrag van ondernemend Zoetermeer en Leidschendam-Voorburg.

Regionaal-Economische Thermometer 2009

Met de Regionaal-Economische Thermometer (RET) vergelijken we de economische prestaties van een regio met die van Nederland als geheel. Daarbij kijken we zowel naar economische kracht als naar economische groei. De economische kracht is gebaseerd op het ren-

dement op eigen vermogen, de investeringsratio, de arbeidsproductiviteit en de werkgelegenheidsfunctie van het bedrijfsleven in een regio. De score voor economische groei komt voort uit de winstgroei, de investeringsgroei, de productiegroei en de arbeidsvolume-groei. Daarbij is de score voor Nederland vastgesteld op 6,0.

Het bedrijfsleven in de regio Vlietstreek-Zoetermeer heeft in 2009 een 6,2 behaald voor zijn economische prestaties. De regio heeft hiermee beter (lees: minder slecht) gepresteerd dan de rest van Nederland. Bovendien is er sprake van een sterke verbetering ten opzichte van de regionale prestaties in 2008. Dat wil zeggen dat de regio haar positie ten opzichte van Nederland als geheel heeft verbeterd. Deze verbetering heeft vooral te maken met het hogere rapportcijfer voor economische groei. Ook binnen de regio Den Haag heeft Vlietstreek-Zoetermeer zijn positie verbeterd. Op de ranglijst van gemeenten in de regio Den Haag neemt Zoetermeer de elfde plaats in en klimt Leidschendam-Voorburg van de laatste positie naar de 22e plaats.

Tabel 1 Rapportcijfer economische prestatie en positie gemeenten regio Den Haag (2008 en 2009)

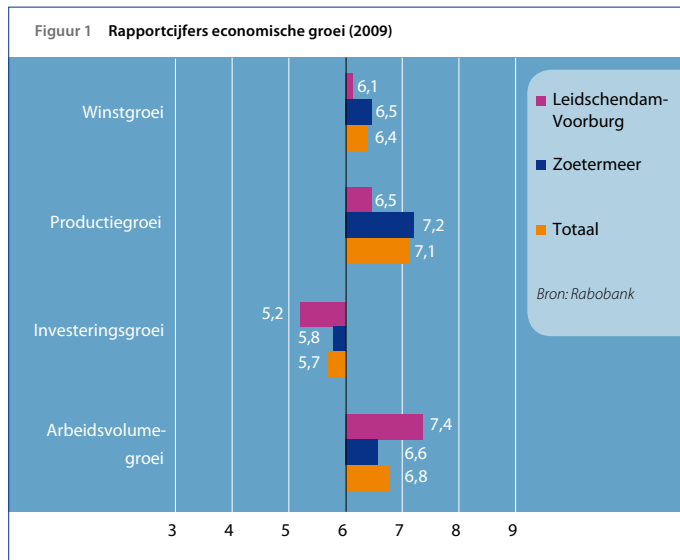
Gemeente	Positie 2009	Prestatie 2009	Positie 2008	Prestatie 2008
Den Haag	1	7,1	26	5,2
Wassenaar	2	6,8	10	6,0
Boskoop	3	6,8	21	5,4
Delft	4	6,7	5	6,5
Noordwijk	5	6,6	14	5,8
Leiderdorp	6	6,6	7	6,2
Midden-Delfland	7	6,5	11	5,9
Oegstgeest	8	6,5	9	6,1
Alphen aan den Rijn	9	6,4	2	6,6
Leiden	10	6,4	23	5,4
Zoetermeer	11	6,3	20	5,5
Westland	12	6,1	12	5,9
Rijswijk	13	6,0	15	5,7
Voorschoten	14	6,0	3	6,5
Pijnacker-Nootdorp	15	5,9	16	5,7
Zoeterwoude	16	5,9	18	5,5
Lansingerland	17	5,9	4	6,5
Nieuwkoop	18	5,9	24	5,4
Hillegom	19	5,9	27	5,2
Kaag en Braassem ¹	20	5,8	7	6,2
Rijnwoude	21	5,8	6	6,4
Leidschendam-Voorburg	22	5,7	28	5,0
Katwijk	23	5,6	13	5,9
Bodegraven	24	5,6	1	7,0
Teylingen	25	5,6	17	5,6
Noordwijkerhout	26	5,5	22	5,4
Lisse	27	5,1	25	5,2

Bron: Rabobank

¹ Samenvoeging van gemeenten Alkemade en Jacobswoude

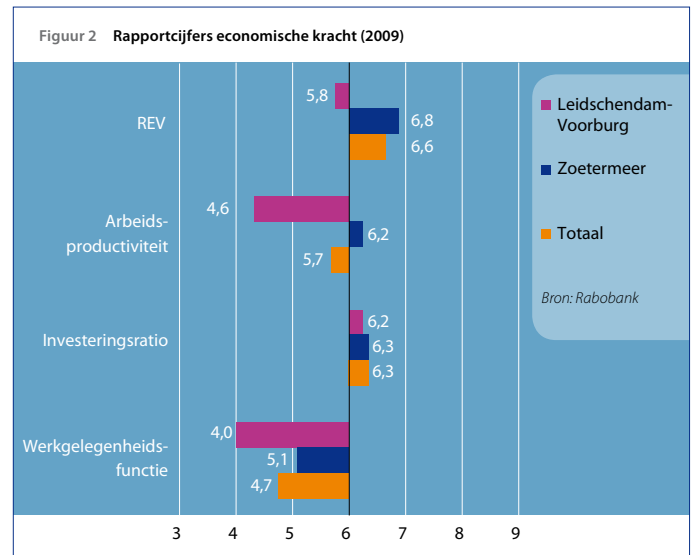
Economische groei

De economische groei in de regio Vlietstreek-Zoetermeer lag in 2009 op een hoger niveau dan in de rest van Nederland. Dat wil zeggen dat de krimp kleiner was dan het landelijk gemiddelde. De rapportcijfers van beide gemeenten zijn dan ook fors gestegen. In Zoetermeer steeg het rapportcijfer van een 5,0 naar een 6,5; in Leidschendam-Voorburg van een 4,6 naar een 6,3. Beide gemeenten hebben op alle indicatoren voor economische groei hun score weten te verbeteren. Wel blijft ook dit jaar de investeringsgroei weer achter bij het landelijk gemiddelde.

Economische kracht

De economische kracht van het bedrijfsleven in Vlietstreek-Zoetermeer blijft in 2009 met een 5,9 net iets onder het landelijk gemiddelde. Hoewel Zoetermeer de economische kracht heeft weten te verbeteren naar een 6,1 is de economische kracht van Leidschendam-Voorburg verder gedaald van een 5,5 naar een 5,2. In Leidschendam-Voorburg is vergeleken met het Nederlandse gemiddelde vooral de arbeidsproductiviteit en de werkgelegenheidsfunctie verslechterd.

Vooruitzichten 2010

Regio's verschillen in de mate waarin zij de effecten van de crisis ondervinden. Om een en ander inzichtelijk te maken, is door Rabobank Nederland de Economische Barometer ontwikkeld. Hiermee kan op basis van de sectorstructuur, de ontwikkeling van de beroepsbevolking en pendelstromen een prognose worden gegeven van de ontwikkeling van de werkgelegenheid en de werkloosheid in regio's en individuele gemeenten.

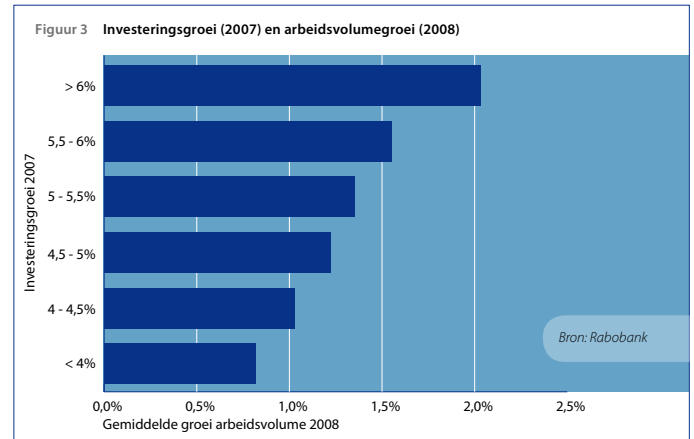
Uit de Economische Barometer blijkt dat de werkgelegenheid (in aantal arbeidsplaatsen) in de regio Vlietstreek-Zoetermeer in 2010 minder sterk zal dalen dan in Nederland als geheel (-1,7 procent). Dit geldt zowel voor de gemeente Leidschendam-Voorburg (-0,6 procent) als voor de gemeente Zoetermeer (-0,8 procent). Naast de werkgelegenheidsontwikkeling is de ontwikkeling van de werkloosheid relevant. In Leidschendam-Voorburg zal naar verwachting eind 2010 5,4 procent van de beroepsbevolking werkloos zijn. In Zoetermeer is dat 5,0 procent. Beide gemeenten hebben in 2010 met een lagere werkloosheid te maken dan de landelijk geprognosticeerde 6,3 procent.

Het belang van investeringen voor de regionale economie

Het onderzoek laat zien dat investeringsgroei bijdraagt aan de groei van de regionale economie. Investeringsgroei hangt samen met de groei van het arbeidsvolume, de omzet en de bruto toegevoegde waarde. De relatie is het sterkst tussen investeringsgroei en arbeidsvolumegroei. De groeirelatie doet zich over alle onderzochte jaren voor. Dat wil zeggen dat gemeenten structureel sterk groeien of juist achterblijven. In veel gevallen kan de verklaring voor deze structurele verschillen in de sectorstructuur worden gezocht.

Thema: Investeringsgedrag - De cost gaet voor de baet uyt

In de themastudie van *De Kracht van de Ondernemer in Zoetermeer en Leidschendam-Voorburg* wordt de investeringsgroei van het bedrijfsleven in Vlietstreek-Zoetermeer – die al enkele jaren achterblijft – onder de loep genomen. De studie biedt inzicht in de achtergronden van het investeringsgedrag en de eventuele noodzaak en mogelijkheden om dit te stimuleren. Daarnaast wordt aandacht besteed aan investeringen vanuit maatschappelijke betrokkenheid.

Achterblijvende investeringsgroei

Het bedrijfsleven in Vlietstreek-Zoetermeer laat jaarlijks een achterblijvende investeringsgroei zien. Hoewel dit voor de hele regio geldt, is het met name de investeringsgroei in Leidschendam-Voorburg die de prestaties van Vlietstreek-Zoetermeer drukt.

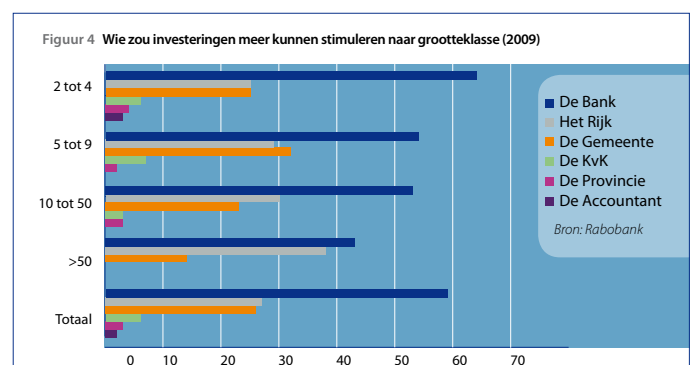
De investeringen in de belangrijkste sector in de regio - de zakelijke dienstverlening – groeien jaarlijks minder snel dan bij de concurrentie in deze sector in de rest van Nederland. Hoewel dit deels wordt gecompenseerd door een hoge investeringsgroei in andere sectoren, is de zakelijke dienstverlening voor een belangrijk deel verantwoordelijk voor de structureel achterblijvende investeringsgroei in Vlietstreek-Zoetermeer. De oorzaak van de achterblijvende investeringsgroei in de zakelijke dienstverlening moet worden gezocht bij het grote belang van de eenpitters in deze sector. Hun investeringen groeien minder snel dan hun 'grote concurrenten' in de regio maar ook minder snel dan hun 'kleine concurrenten' in de rest van ons land. Doordat ze een grote groep vormen, weegt hun ontwikkeling zwaar mee in de prestaties van de totale zakelijke dienstverlening en daarmee het totale bedrijfsleven in Vlietstreek-Zoetermeer.

Uit een enquête die is gehouden onder het bedrijfsleven in Vlietstreek-Zoetermeer blijkt bovendien dat vooral bij de kleine bedrijven in de regio investeringen vaak leiden tot werkgelegenheidsgroei.

Investeringsgedrag: bedrijfsinvesteringen

Uit de enquête komt naar voren dat tweederde van de bedrijven in Vlietstreek-Zoetermeer in 2009 heeft geïnvesteerd. Bedrijven investeerden vooral in inventaris en in opleiding. De belangrijkste reden voor de investeringen is de continuïteit van de bedrijfsvoering te waarborgen door goederen te vervangen of de kwaliteit te verbeteren. Ondernemers die in 2009 niet hebben geïnvesteerd, gaven vaak aan dat dit naar hun idee niet nodig was.

Verder vinden vier van de tien bedrijven dat bedrijfsinvesteringen meer zouden moeten worden gestimuleerd. Volgens ondernemers hebben banken de grootste rol als het gaat om het ondersteunen en het stimuleren van bedrijven die willen investeren. Dit kunnen ze doen door flexibeler krediet te verlenen. De overheid (rijk en gemeenten) kan bedrijfsinvesteringen meer stimuleren met subsidies en minder regeldruk.

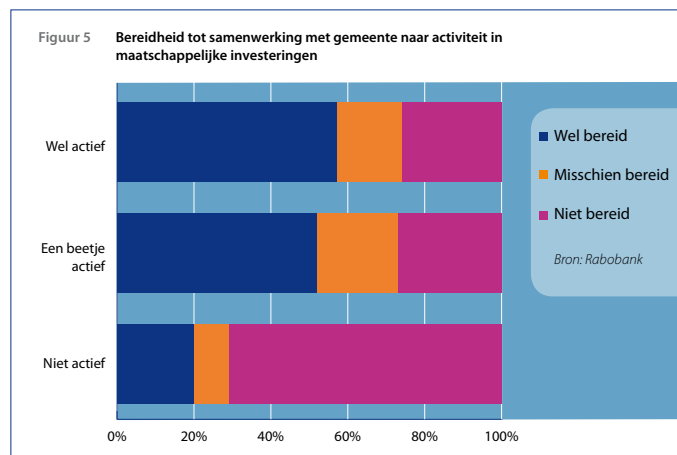
Investeringsgedrag: maatschappelijke investeringen

Het bedrijfsleven is sterk verdeeld als het gaat om sociaal-maatschappelijke investeringen. Grote bedrijven plegen de meeste maatschappelijke investeringen, zeker als het gaat om MVO.

Als het gaat om de mate waarin men maatschappelijke investeringen pleegt en de bereidheid daartoe zijn er drie groepen bedrijven te onderscheiden:

1. De eerste groep houdt zich bewust actief bezig met maatschappelijke investeringen en doet dit jaarlijks. Maatschappelijke investeringen vormen een strategisch onderdeel van de bedrijfsfilosofie.
2. De tweede groep investeert ad hoc vanuit maatschappelijke betrokkenheid zonder dat dit een vast onderdeel vormt van het bedrijfsbeleid.
3. Ten slotte is er een groep bedrijven die nooit maatschappelijke investeringen pleegt en dit ook niet van plan is.

Investeren vanuit een maatschappelijk motief is veelal een individuele aangelegenheid waarbij bedrijven niet samenwerken en dit ook niet hadden willen doen. Desondanks is er sprake van een aanzienlijke bereidheid om samen met de gemeenten te kijken naar de mogelijkheden om sociaal-maatschappelijk meer te investeren. Dit geldt ook voor een deel van de bedrijven die op dit moment nog niet actief zijn op dit terrein. Zeker als het gaat om investeringen op kantorenlocaties valt hier de nodige winst te behalen.

Conclusie

Om de (structureel achterblijvende) investeringsgroei in Vlietstreek-Zoetermeer te stimuleren, zal de regio zich voornamelijk moeten richten op de zakelijke dienstverlening. Deze sector is grotendeels verantwoordelijk voor de achterblijvende investeringsgroei. De eenmanszaken spelen hierbij vanwege hun grote aandeel binnen de sector een belangrijke rol. Het stimuleren van bedrijfsinvesteringen zou dus voor een belangrijk deel op deze groep moeten worden gericht. Hierin ligt vooral voor de banken en de gemeenten een belangrijke rol weggelegd. Het belang van investeringsgroei voor de regionale economie is evident. Het is daarom raadzaam deze belangrijke groep bedrijven voor Vlietstreek-Zoetermeer te binden aan de regio en hun ontwikkeling te ondersteunen.

De nieuwe editie van *De Kracht van de Ondernemer in Zoetermeer en Leidschendam-Voorburg* biedt de twee gemeenten interessante aanknopingspunten om de sociaal-maatschappelijke investeringen te stimuleren en voort te borduren op de bereidheid van het bedrijfsleven om hieraan te werken. Om de exacte mogelijkheden in beeld te brengen, kunnen de gemeenten in gesprek gaan met de grote groep bedrijven die heeft aangegeven hiertoe bereid te zijn.

Colofon

Titel

De Kracht van de Ondernemer in Zoetermeer en Leidschendam-Voorburg

Ondertitel

De cost gaet voor de baet uyt

Auteurs

Anouk Smeltink-Mensen (Rabobank Nederland)

Rogier Aalders (Rabobank Nederland)

Eindredactie

Enrico Versteegh (Rabobank Nederland)

Vormgeving

Knijnenburgproducties.nl

Publicatiedatum

24 november 2010

In opdracht van

Rabobank Vlietstreek-Zoetermeer

Kamer van Koophandel Den Haag

Gemeente Zoetermeer

Gemeente Leidschendam-Voorburg

Contactadressen

Rabobank Vlietstreek-Zoetermeer

Eleanor Rooseveltlaan 29

Postbus 21, 2700 AA Zoetermeer

079 - 317 17 17

Kamer van Koophandel Den Haag, Kantoor Zoetermeer

Zwaardslotseweg 42

2726 ZZ Zoetermeer

088 - 588 83 31

© Rabobank Nederland, 2010

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze dan daaronder mede begrepen gehele of gedeeltelijke bewerking van het werk, zonder voorafgaande toestemming van Rabobank Nederland.

No part of this publication may be reproduced in any form by print, photo print, microfilm or any other means without written permission by Rabobank Nederland.

